

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

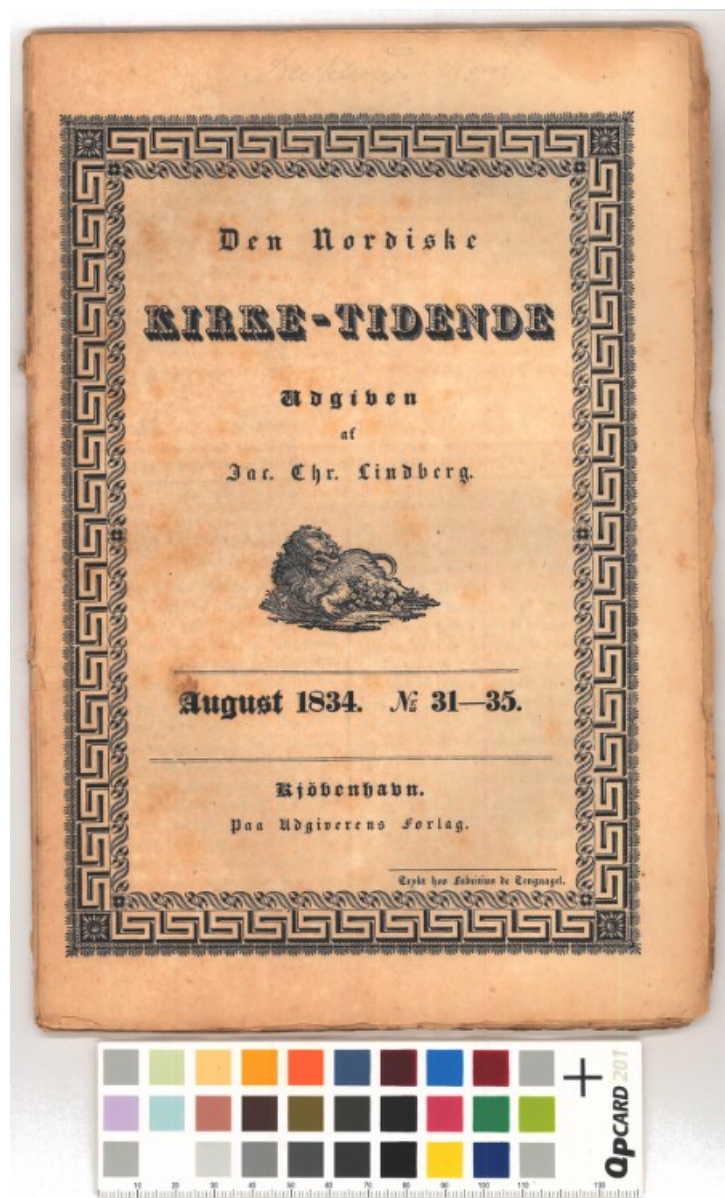
Titel: Om Lögnens Fader

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Lögnens Fader", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1834_536-txt-shoot-idm99/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Den Nordiske Kirke-Tidende

et Aage-
for Kirken

Skrift
og Skolen.

Nr. 31. Tiende Søndag efter Trinitatis 1834.

Udgivet og forlagt af Mag. Jac. Chr. Lindberg. Trykt hos Fabricius & Cragngael.

Man trykkes. I Kjøbenhavn Postkædet den 2 August 1834. Trykken.

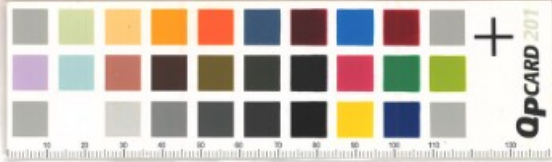
Om Kjønnens Sæder.

Den Stund der for Ophøffet seer blandt os en "Djævels-Forsagelsen," har vist nok en meget latterlig Side at betragtes fra, thi da Man saa bygge Sider er omg om, ved "Djævelen" at forføde Kjønnens Sæder, og Ophøffet-Mans den til alt Dødt, synes det indlysende, at:

"Hos ei den Bæste vil forslags,
Hvam har den Dødt Leo at plags,"

men vi tør dog være villige nok til at indkomme, at hvem der selv føler sig fremdigh indet mod Troen paa Christi Skaldom eller mod Vigt eller Mægt i Høvede-Treen, er nødt til at sige Forsagelsen ved en Villighed, hvor det fremstilles, at "Kjønnens Sæder" og "Troens Fænde" er Een og den samme. Naar derfor blot Høvedegeme vilde være ligesaa vilige og indvæmme, det var Gynst at forlange, vi for at sige

den, skulle forvalde vor Daab's-Pagt, hvor-paa vi grunde vor Saligheds-Haab, da maatte vi ikke misunde dem Fjædet til at indføre blandt sig en ny Daab's-Pagt, som, vel at mærke, allerede er alle Dødt, som Hr. Stifts-Preest Clausen og Andre i Lebet af et halvt Aarhundrede har døbt og confirmeret, med mindre de siden har tilegnet sig den gamle Pagt. Da nu Hr. Preestfor Clausen udenriis sids er Een af Dødt, saa kæmper han jo for "sin Daab's-Pagt" ligesom vi for "vores," og naar vi tidlige havde betraglet Sagen fra denne Syns-Punkt og, som det sig bør i saa vigtige Ting, oetentlig taget Bladet fra Vanden, da kunde endel usædlig og hedejuld Liv være undgaaet. Hvor gjerne vi nemlig end maatte ønske at kunne overbevise Hr. Preestfor om, at den egenmægtige frembrakte Daab's-Pagt, han kæmper for, heftelig salt, er aldeles usædlig og berettiger ikke til Deeltogighed i de Christnes levende Haab, saa maatte

Den Nordiske Kirke-Tidende

et Aage-
for Kirken

Skrift
og Skolen.

Nr. 31. Tiende Søndag efter Trinitatis 1834.

Udgivet og forlagt af Mag. Jac. Chr. Lindberg. Trykt hos Fabricius & Cragngael.

Man trykkes. I Kjøbenhavn Postkædet den 2 August 1834. Trykken.

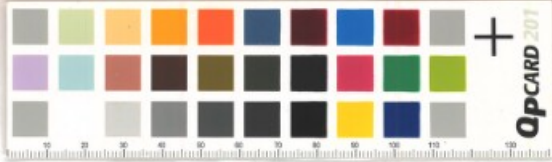
Om Kjønnens Sæder.

Den Erindring der for Opløffet først blandt os om "Djævels-Forsættelsen," har vist sig en meget latterlig Side at betragtes fra, thi da Man saa bygge Sider er omgaaet ved "Djævelen" at forføde Kjønnens Sæder, og Ophavs-Mans den til alt Dødt, synes det indlysende, at:

"Hos ei den Børste vil forslags,
Hvem har den Dødt Loo at plags,"

men vi tør dog være villige nok til at indkomme, at hvem der selv føler sig fremtidig findet mod Troen paa Christi Skaldom eller mod Ligt eller Mægt i Høvede-Treen, er nødt til at sige Tors sagelsen ved en Villighed, hvor det fremsætted, at "Kjønnens Sæder" og "Troens Fænde" er Een og den samme. Naar derfor blot Hætroedegeme vilde være ligesaa vilige og indvæmme, det var Erindring at forlange, vi for at sige

den, skulle fremsætte ved Daab's-Pagt, hvor-paa vi grunde vorr Salskeds-Haad, da maatte vi ikke misunde dem Fjædet til at indføre blandt sig en ny Daab's-Pagt, som, vel at mærke, allerede er alle Dødt, som Hr. Stifts-Preest Clausen og Andre i Lebet af et halvt Aarhundrede har døbt og confirmeret, med mindre de siden har tilegnet sig den gamle Pagt. Da nu Hr. Preestfor Clausen udenfor sit et Een af Dødt, saa kæmper han jo for "sin Daab's-Pagt" ligesom vi for "vores," og naar vi tidlige havde betraglet Sagen fra denne Syns-Punkt og, som det sig bør i saa vigtige Ting, omtentlig taget Bladet fra Vanden, da kunde endel usædvanlig og hedejuld Tro være undgaaet. Hvor gjerne vi nemlig end maatte ønske at kunne overbevise Hr. Preestfor om, at den egenmægtige fremsættede Daab's-Pagt, han kæmper for, heftelig talt, er aldeles usædvanlig og berettiger ikke til Deeltagelse i de Christnes levende Haad, saa maatte

vi dog aldrig engang enste ham ned til for sine Dem at fristede den Taalbs-Pagt, han tillygner sig, og at han troer demod at faare Christi-Eiebene om Daaelsen, er ikke blot naturligt, men leder sig paa den mest tilfredsstillende Maade freelare af den ed nødvendige Forudsætning, at hvem der ikke har Taalbs-Pagt tilfaldt med os, har heller ikke den Ophobning, som høier til for at freelare Christen christelig, men maa paa mange Steder nødvendig misforstaae den.

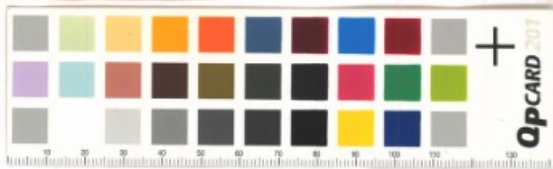
Under disse Omstændigheder maatte Triften mellem Prof. Clausen og os, om Daaelsen Stads-Maal i Skolen, vel ei aldeles betrafte, men dog endte en altsid videnskabelig Character, naar vi blot var i det Næste med vor „Detigrlige Skilling“, saa endre Prof. havde den til at oprette sin Taalbs-Pagt med Bekommende, og begyndte sig til at søge sin Paast, saa det er kun Både-Neder i det Forøgete som forerter Sjælen og forerter den videnskabelige Taalbs-Paast. Saa snart imidlertid dette er omkæret, og Paastet tilføjet, at vor høvedlige Regjering, ved Sjæle-Saand-ets Vedning, vil snart give Ende paa Både-Neder, da her vi, som Både-Neder-Ment, see hvert detsu og leder, som den Ting var i Nylighed, saa det kun var Forøgelseslet medtem os og andre Christi-Nøge, hvad der staar om Daaelsen i det No Testamente og hvordan det rimer sig med fast Vedning.

Naar vi nu fra disse Steder havde vundet denne Nye-Pagt i Sindet, som er et af Vilkaarene for den vilige Haderfølelse, saa vi, uden Hensyn paa vore frellige Taalbs-Pagter og deres Nylighed, tog Vægen for os, da fremmedt sig, Profetisoren vilde snart blive enig med os om, at, det vare nu ret eller galt i Oranden, saa kan vi, efter de os levede Efterretninger, umiddeligt slaae tettere, end at Jesus virkelig antog, det var en personlig Daaelse til, en fælle Bløde ad ham og hele Menasste-Slaget, som hans Tilføjet stulde regte sig for men ogsaa have Maat til i hans Navn at overvinde Oranden, der maatte

devoxe ham betill og bode ham indvænte, at „adid i sig“ er det ingenslunde af os, at paa haare, der er en Daaelse til, at sejege ham ved Taalben, og forvare de Troente til Karvaasgenhed med hans Tilføjet, disse Øvante vil have som stude i det Hele saa godt adskillede i Profet Engelbrethts og Mes. Bøffens Omme-Christen om denne Sag, at det er kun en enkelt Punkt, jeg, lige med Hensyn paa det følgende, finder det påfaldende lige nærmere at emtale.

Saa siden Væge nemlig disse Apelegeter med Rette har lagt paa den ubestridelige Indvænting, at Jesus aldrig stulde have frengst sine Paast i „Læres-Born“, saa megen Væge maade vi dog nødvendig logge paa det Etod hvor det stengnlig er Tilføjet, paa Joh. 8, som dog Mes. Bøffen kan for letelig drænt og Væge Engelbreth endnu ei nektem fremkomst.

Naar nemlig Herren stier til de Tæder, som vil staae som sigel og fælde dog Gud ved Tæder: I har Daaelsen til Tæder og Bille til at gæere hvad han ønsker, da er det vel klart nok, at stinnede han ikke med det Nyligste, da tillogde han Daaelsen samme Slags Personlighed som Gud, og samme høvedlige Forhold til de Omme de som Gud til de Øvante; men den strange Læres-Born begynder dog først med det følgende: han har ligesom Begyndelsen været en Mand-Tæder og blev ikke ved Sandheden, fordi der er ikke Sandhed i ham, naar han lyver da toler han af sin egen Hænde, thi han er en Væge og Vægend Tæder. Dette er umægtelig rone Od, og vilde Nogen endnu paa haare, at det var ikke „Læres-Born“, fordi det ikke er den Born, hvori Profetisoren naamslender pleie at distere deres Paastogphæder, da vilde vi naturligvis ikke indlade os i dette temme Odklæveil, hværget maatte sin „Læres-Born“ kan et et Od i „Skolenstere-Øst“ og ei i Hølle-Bunde, men vi vilde bryde overveert med den Bemærkning, at hventon vil dog vil Bekommende stude, vi har ingen Ting sagt om Daaelsen, ved at efterste disse Herren

vi dog aldrig engang enste ham ned til for sine Dem at fristede den Taalbs-Pagt, han tilvæner sig, og at han troer demod at lægne Christ-Endene om Døvelen, er ikke blot naturlige, men leder sig paa den mest tilfredsstillende Maade freelare af dem ved nødvendige Forudsætning, at hvem der ikke har Taalbs-Pagt tilfaldt med os, har heller ikke den Oplysning, som hører til for at forstaae Christen christelig, men maa paa mange Steder nødvendig misforstaae den.

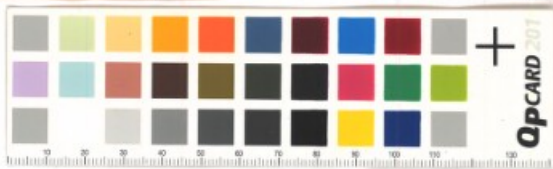
Under disse Omstændigheder maatte Triften mellem Prof. Clausen og os, om Døvelens Sluds-Maal i Døvelen, vel ei aldeles betrafte, men dog endte en altsid videnskabelig Character, naar vi blot var i det Næste med vor „Detig- lige Skilling“, saa ender Prof. havde den til at oprette sin Taalbs-Pagt med Bekommende, og dog-Mand var til at søge sin Paast, saa det er kun Både-Neder i det Forvejlige som forerter Sjælen og forerter den videnskabelige Tand-Præst. Saa snart imidlertid dette er ommerket, og Paadet tilføjet, at vor faderlige Regjering, ved Søgne-Saand-ets Løsning, vil snart give Ende paa Både-Neder, da her vi, som Både-Neder-Mænd, see hvert detsu og leder, som den Ting var i Nylighed, saa det kun var Forjæmsalst met-tem og os andre Christ-Nøge, hvad der staar om Døvelen i det No Testamente og hvordan det rimer sig med sand Tanke.

Naar vi nu fra disse Steder havde vendt denne Nye-Pagt i Sindet, som er et af Wilka-rens see den stolige Haderfølelse, saa vi, uden Hensyn paa vore fretskelige Taalbs-Pagter og deres Nylighed, tog Vægen for os, da fremmedt jeg, Prof. Clausen vilde snart blive enig med os om, at, det vare nu ret eller galt i Oranden, saa kan vi, efter de os levede Efterretninger, umiddel- staaende tætte, end at Jesus virkelig antog, det var en personlig Døvel til, en fælsk Bløde ad ham og hele Menasle-Slagten, som hans Di- liget stulde regte sig for men ogsaa have Maat til i hans Navn at overvinde Oranden, der maatte

devoze ham betill og bode ham indvænte, at „adid i sig“ er det ingenslunde af os, at paa- haae, der er en Døvel til, at sejege ham ved Taalben, og forvæne de Troende til Karva- genhed med hans Tilføjer, disse Grunde vil des- seren finde i det Hele saa godt udbetede i Prof. Engelbrechts og Mes. Bøffens Om- og-Christ- ter om denne Sag, at det er kun en enkelt Punkt, jeg, lige med Hensyn paa det følgende, finder det påfaldende lige nærmere at emtale.

Saa siden Vagt nemlig disse Apelegeter med Rette har lagt paa den ubestridelige Indvæn- ding, at Jesus aldrig stulde have fremsat sine Paast i „Læve-Born“, saa megen Vagt maade vi dog nødvendig legge paa det Etod hvor det stængelig er tilføjet, paa Joh. 8, som dog Mes. Bøffen kan for letelig drænt og Værd Engelbrecht endnu ei nekem fremkomme.

Naar nemlig Herrens Nær til de Tøder, som vil staae ham tilfæl og fælde dog Gud ved Fader: I har Døvelen til Fader og Bille til at give hvad han ønsker, da er det vel klart nok, at stumede han ikke med det Nyligste, da til- lagde han Døvelen samme Slags Personlighed som Gud, og samme faderlige Forhold til de One- de som Gud til de Gude; men den strange Læve- Born begynder dog først med det følgende: han har ligesom Begyndelsen været en Mand-Døder og blev ikke ved Sandheden, fordi der er ikke Sandhed i ham, naar han lyver da toler han af sin egen Hænde, thi han er en Lygner og Begynd- fader. Dette er umægtelig rone Od, og vilde Nogen endnu paa- haae, at det var ikke „Læve- Born“, fordi det ikke er den Born, hvori Pæ- schetter naamslænder pleie at distere deres Pæ- schetter, da vilde vi naturligvis ikke indlade os i dette temme Odklæveil, hantiget maatte sin „Læve-Born“ kan et et Od i „Skoleen-der- En“ og ei i Hølle-Bunde, men vi vilde bryde overveert med den Bemærkning, at hventon vil dog end Bekommende finde, vi har ingen Ting sagt om Døvelen, ved at efterste disse Herrens

Det, ikke heller kunde vi som enlige Tolk for-
 faare Bøden, naar den antogedes for døde Død,
 med den Uafslutning, at Dødsens Personlige
 hid er en gang og foruden, hvor den med Alid
 bestroes.

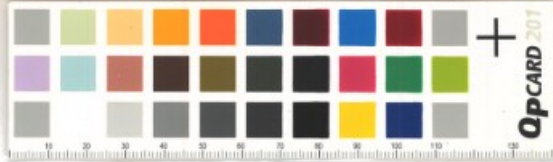
Endre ikke ganske overfølelig Tanker med
 nemlig, at „Sandhed og Lygn“ indgier den
 store Medfæling ikke blot i hvad vi kalde den
 mest alle men i den hele menneskelige Verden, da det
 ikke blot er Grund-Begrebet for „Ja og Nei“
 om det og det Samme, og dermed for „Nær-
 lighed og Fjendskab“ men ogsaa for „Nærhed
 og Fjernhed“, ja er tillige Grund-Begrebet for
 Lyde og Tønde, for Lyd og Mærke, for Lyd og
 Død og dermed for Alle i Verden.

Om nu „Sandhed og Lygn“ kan er til i
 vor Hverdag, eller de altsid uafhængige deus
 har en heere Virkelighed, har deres Grund i to
 tilsvarende sandelige Virkeligheder, altsaa, aan-
 delige Personer, som i det Store og det Hele
 fore den Udviklings-Krig, vi i det Smaa og
 det Smalle spore under alle Himmel-Lygn og til
 alle Tider, det er et af de største og vigtige vir-
 tuelle Philosophiske Begrebet, der kan opstaa, og
 medens vi nu her lade det faae uafgjort,
 treden det skal behæres, er det forskellig, hvor
 lade Jesus, efter Evangeliet og Apostlen
 Videnskab, behæres det. Han tilkendegiver
 det nemlig til os, at han vil anses for Sand-
 hedens i egen Person og han siger utvetylig:
 jeg er Sandheden (Joh. 14), og her Sandhed
 den Verdenslighed, da man Lygnen ogsaa have det,
 saa det er deraf en følgende Sag hvad han (Joh.
 8) utvetylig siger, at Lygnen har en Bæder,
 som ligesaa Begrebet har faaet Sandhed med,
 derved de Lygnen og setter sin Glæde i at
 faae sig. Ingen grundig Tanker kan derfor
 noget Dødelig trøste en, at det var Dødsens sam-
 me Møde med den Ophøveling, han gaa om
 Dødsens, som Grund-Begrebet og Mærke-Kan-
 den, men i det Hele kan en, herved den Ophø-
 veling holder sig.

Om vi derfor end vel saa gjerne vilde
 nægte, at Jesus forstod sig Verdens-Kampen
 af en virkelig Dualisme eller personlig Modset-
 ning mellem en Guddommelig Sandhed-Lygn
 og en Djevulsk Lygn, saa kunde dog en
 virkelig Modstand ved enhver leende og mundte-
 lig Forhandling node os til at indrømme det,
 og det er kun et kærnagtigt Ekte-Lygn at nægte
 med Pennen, hvad man var med til at bestaa
 med Munden, naar man ikke vilde faae sig paa
 den at gjendrive sig selv. At nu kunde andet
 end Døds-Lygn node os til at forstaa den
 samme Dualisme, det gler vist nok, at vi med
 sine Jernsige lase Joh. 8, men det kan unæve-
 lig frie Modstanderen fra at indrømme os det
 Samme, som vi maatte indrømme ham, naar
 han forlangte det, saa det er vist nok at i denne
 Paastand holder Jesus med os.

Hermed stier man nu i Virkeligheden at
 anse Lygnen for afgjort, og herved der „svarede
 paa Hard Ord“ som vi gler ved Dødsen, maas
 det vist nok ogsaa, men videnskabelig set, er
 det Verke dog ligesaa tilbage, og Indrømmelsen
 af Jesu Virkelighed, som Heterodogierne har sølt
 sig „berøgt“ derved til, maatte derfor udvæn-
 dig maanen Gang gjere den saakaldte videnska-
 lige Sand om Jesu Død og Mening til det an-
 sigte Woel, i det Heterodogier forbes, han
 maatte trække Dødsen ved Hæerne og spænde
 dem paa Pavo-Banken, til de befærdte eller for-
 nægtede, hvad de maatte befærdte eller for-
 nægte, naar han og Jesus skulde have mindste Eftin
 af at være enige. Saa længe derfor de Berø-
 lige Vore ikke har afløst denne Tortur, skal
 vi see til at frie de Eftin og Modstanderen
 derved, ved at indrømme Virkeligheden af, at
 hvem der lase Eftin med ganske andre Om-
 end os, ogsaa kan have noget andet deri og til-
 faae, at vi i alle Tilfælde er nødt til at forstaa
 ved Paastand om den virkelig Dualisme, derved
 Regler kan afstørke den.

Na forunder jeg vel, at Modstanderne, der

Det, ikke heller kunde vi som enlige Jøll forsvare Bibelen, naar den antogedes for blide Ord, med den Uafslutning, at Dødelens Personlige hid er en gang og for sig selv, hvor den med Alid bestroes.

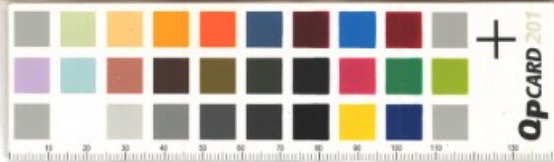
Endre ikke ganske overfølelig Tanker med nemlig, at „Sandhed og Lygn“ indgier den store Medfæling ikke blot i hvad vi kalde den mestiske men i den hele menneskelige Verden, da det ikke blot er Grund-Begrebet for „Ja og Nei“ om det og det Samme, og dermed for „Nærlighed og Fjendskab“ men ogsaa for „Nærlighed og Mandhaft“, ja er tillige Grund-Begrebet for Tro og Utro, for Lyd og Ulyd, for Gud og Dab og dermed for Alle i Verden.

Om nu „Sandhed og Lygn“ kan er til i vor Hverdagsliv, eller de altsid uafhængige deraf har en heere Virkelighed, har deres Grund i to tilsvarende sandelige Hverdsforhold, altsaa aandelige Personer, som i det Store og det Hele fore den Uafslutning-Krig, vi i det Samme og det Endste spore under alle Himmel-Egne og til alle Alder, det er et af de dybeste og allige vigtigste Filosofiske Begreber, der kan opstaa, og medens vi nu her lade det staa uafgjort, breder det sig udover, er det skelsagt, hvorefter Jesus, efter Evangelistens og Apostlenes Vidnesbyrd, besvarede det. Han tilkendegjorde det nemlig til os, at han vil anses for Sandheden i egen Person og han siger utvetykkelig: jeg er Sandheden (Joh. 14), og her Sandhed den Verdenslighed, da naar Lygnen ogsaa have det, saa det er deraf en selvsig Sag hvad han (Joh. 8) utvetykkelig siger, at Lygnen har en Bader, som ligesaa Begrebet har sin Sandhed med, deres de kognative og setter sin Glæde i at staa sig. Ingen grundig Tanker kan derfor noget Dødelik trøste en, at det var Døden samme Møde med den Ophøveling, han gav om Dødelens, som Grund-Begrebet og Mødet-Kandis, men i det Hele kan en, hvorefter den Ophøveling holder sig.

Om vi derfor end vel saa gjerne vilde sige, at Jesus forstod sig Verdens-Kampen af en virkelig Dualisme eller personlig Modsetning mellem en Guddommelig Sandhed og en Djevulsk Lygn, saa kunde dog en virkelig Modstand ved enhver leende og mundtelig Forhandling med os til at indrømme det, og det er kun et karmagtigt Eftersigt at sætte med Penen, hvad man var med til at bestemme med Munden, naar man ikke vilde staa sig paa den at gjendrive sig selv. At nu havde Mødet ved Dødelens Krig med os til at forstaa den samme Dualisme, det gler vist nok, at vi med sine Jerniske lase Joh. 8, men det kan uanset sig frit Modstanderen fra at indrømme os det Samme, som vi maatte indrømme ham, naar han forlangte det, saa det er vist nok at i denne Paastand holder Jesus med os.

Hvornærlig Man nu i Hverdsforholdet at anse Lygnen for afgjort, og hvem der „svarede paa Hard Ord“ som vi gler ved Døden, maatte det vist nok ogsaa, men videnskabelig set, er det Verde dog ligesaa tilbage, og Indrømmelsen af Jesu Uafslutning, som Heterodogierne har søgt sig „Aergerlig“ drevet til, maatte derfor udbredt sig mangen Gang gjere den saakaldte videnskabelige Sand om Jesu Ord og Mening til det arigtige Woel, i det Heterodogier forbes, han maatte træffe Ordene ved Hæerne og spænde dem paa Vind-Banken, til de kendte eller formentlige, hvad de maatte kendte eller formentlige, naar han og Jesus skulde have mindste Etin af at være enige. Endalst derfor de Berøgtige Vore ikke har afløst denne Tortur, skal vi se til at sige hvad Skriften og Modstanderen derfor, ved at indrømme Mærkeligheden af, at hvem der lase Skriften med ganske andre Ord end vi, ogsaa kan have meget andet deri og tilstaa, at vi i alle Tilfælde er med til at forstaa ved Paastand om den virkelig Dualisme, deres Regler kan afstikke den.

Na forunder jeg vel, at Modstanderne, der

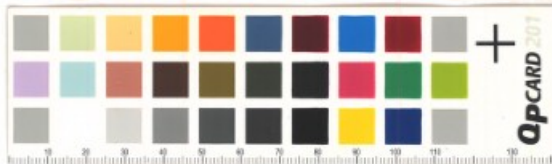
immer vil bejætte os til at paatage os Døds-
 Døden, selv har følt, den føler den for tung,
 som et naar de ser, vi er meget for Høje til at
 ville bevise Dødens Alvorlighed, vil de ogsaa være
 for Høje til at paatage, de kan oftere den, og
 heller være at prøvde os den Paaske, at vær
 Tro dig er meget rimeligere end dets Mæ-
 nne. Måske det nu ogsaa, tænker jeg, de
 indvender, der er vel segend om Døden til, som
 er Regnens Bæber, men bide os bevise at
 den Christus-tiende, vi ved Daalen forlige,
 er det med hoi, og naar vi afrije dette uris-
 melige Forlangende med den Erklæring, at vi jo
 altsig har levet af bevise vor Tro uden i Oien-
 sningen, og at hvis de tør paatage, at Christus
 og Sandheden er een Person, da bliver
 det dets Sag at bevise det, for da vil de uden-
 rindt ogsaa bevise sig paa, de kan er siglige til
 at bevise dets Bæber i Oienningen, og uden
 længer at spilde Tid paa lunde Forligelighed, hvor
 de faktisk at bevise, at Christus-tienden maa
 være det med Sandheden, siden han er den
 Erøvelste, hvad Regnens Bæber umuligt
 kan være.

Sandhed mener jeg, den i mine Oine las-
 retlige Præst med Dødens Alvorlighed vil i
 Døden Lev forvandle sig til en meget alvorlig og
 haardt Præst med den Christne Dø-
 nighed Alvorlighed, som udgør det faktiske
 Døden for Troens Sandhed og Døden-Pagten
 Høje; men da Heterologerne herinde endnu er
 som langt tilbage, at de maa, de kan høje os
 som Døden-Pagten blev ved at regne op om, hvor
 urimelig de hede Dødens Alvorlighed, som
 maa vi længe os efter dets Høje, for at
 ser den ud af den Døden. Høje maa vi da
 oplyse den om den store Høje, der er paa
 den Christne Tro, og hvad de kalde Fornuf-
 tigen, ogsaa i Høje til Høje, thi vi
 er ikke paa Gud Bæber og Sannet og den
 Høje Mand med Alt hvad dets hører, fordi
 vi finde det rimeligere end alt andet der er

sig om Dødens, men fordi vi stole paa
 Herren, som Guddommelig Høje, og derfor
 tror det os for ikke at Høje finde Høje
 i ser Tro, fasten de er som dets at Høje
 umuligt kan forholde sig som et Høje troet.
 Dette oplyste alende Leibniz, som det er næsten
 en Høje, at vi skal bevise at minde dets,
 men efter at have gjort det, kan vi jo sigend
 sine Høje i at tale et For Døden om
 Høje af en Dødens Alvorlighed, da
 den findes os som faktisk, at den grundet til
 Høje.

Man har vel sagt, den var urimelig, fordi
 Man ikke kunde bevise, hvordan det var blevet
 en Høje til, men det maa Man af samme
 Grund kalde Menneskets Alvorlighed umulig, da
 Man ligeledes dets, hvordan det som Høje
 af lunde høre et Menneske til, og det høre
 Man rent, at der umuligt er noget Høje
 selv til, som man høre en Høje, der bade
 funde og vilde frembringe det, som Stammen
 som Høje til Høje, fra Høje til Høje,
 i Høje til det Døden maa være ligesom rimel-
 lig som i Høje til det Døden.

Man har jo vel ment at kunne overbuege
 denne Høje, ved i Tankerne at opføre Høje-
 ligheden mellem Døden og Døden og betragte
 den Høje Høje, som Høje Høje
 træffer, det høre Høje, den hører mellem
 den, for et Høje Høje; men Man betænke
 ikke, at dets var endnu det Høje, naar
 Man er igen kunde gøre Høje Høje
 af denne Betragtning med den Høje Høje til
 et Høje Høje; thi den grundet
 Læser indfor jo let, at Høje Høje har
 Høje er: om vi i Døden „Døden og Døden“ har
 fundet de Høje Høje for en ufølgelig
 Høje og et Høje Høje i Høje Høje
 Høje, men om det Høje et Høje, som
 der Høje Høje, naar det Høje et „Ja og
 Nej“ dets, som paa ingen Høje Høje sig
 Høje. Høje Høje er ogsaa med andre Døde

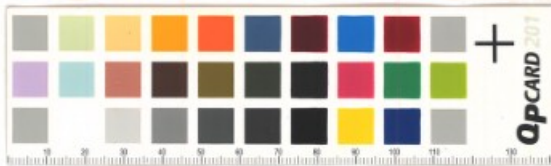
immer vil bejætte os til at paatage os Døds-
 Døden, selv har følt, den føler dem for tung,
 som et naar de ser, vi er meget for Høje til at
 ville bevise Dødens Alvorlighed, vil de ogsaa være
 for Høje til at paatage, de kan oftere den, og
 heller være at prøvde os den Paatagelse, at vær
 Tro dig er meget rimeligere end dets Mæ-
 nne. Måske det nu ogsaa, tænker jeg, de
 indvender, der er vel sagtens en Døds-til, som
 er Regnens Føder, men hør os bevis at
 den Christus-tiende, vi ved Daalen forlige,
 er det med hoi, og naar vi afrije dette uris-
 melige Forlangende med den Erklæring, at vi jo
 altsig har levet af bevis for Tro uden i Oien-
 sningen, og at hvis de tør paatage, at Christus
 og Sandheden er een Person, da bliver
 det dets Sag at bevis det, for da vil de uden
 mist ogsaa bevide sig paa, de kan er siglige til
 at bevis dets Bæret i Oienningen, og uden
 længer at spilde Tid paa lunde Fejgheder, hvor
 de faktisk at bevis, at Christus-tienden maa
 være det med Sandheden, siden han er den
 Erværfte, hvad Regnens Føder umuligt
 kan være.

Endelig mener jeg, den i mine Oine læ-
 retlige Præst med Dødens Alvorlighed vil i
 Døds-til føle sig til en meget alvorlig og
 haardt Præst med den Christne Dø-
 nigheds Alvorlighed, som udgør det faktiske
 Bæret for Troens Sandhed og Døds-Præst
 Høje; men da Heterologerne herinde endnu er
 saa langt tilbage, at de maa, de kan høre en
 fra Døds-Præst blev ved at regne op om, hvor
 urimelig de hede Dødens Alvorlighed, som
 maa vi længe os efter dets Høje, for at
 føle den ud af den Døds. Høje maa vi ta
 oplysning om den store Høje, der er paa
 den Christne Tro, og hvad de kalde Fornuf-
 tigen, ogsaa i Høje til Høje, thi vi
 er ikke paa Gud Føder og Sann og den
 Høje. Mand med Alt hvad dets hørte, fordi
 vi hørte det rimeligere end alt andet der er

sig om Guddommen, men fordi vi stole paa
 Herren, som Guddommelig Høje, og derfor
 tror det os for ikke at Høje hede Rimeligheder
 i ser Tro, saalænge de er fan dets at Høje
 umulig kan forholde sig som en Høje troet.
 Dette oplysning Alvorlighed, som det er maa
 en Høje, at vi skal være at minde dem,
 men efter at have gjort det, kan vi jo sagtens
 hede Høje i at tale et For Døds om
 Rimeligheden af en Døds Alvorlighed, da
 den hede os som faktisk, at den grundet til
 Høje.

Man har vel sagt, den var urimelig, fordi
 Man ikke kunde begribe, hvordan det var blevet
 en Døds til, men det maa Man af samme
 Grund kalde Menneskets Alvorlighed rimelig, da
 Man ligesaa lidt begriber, hvordan det som Høje
 af lunde hede et Menneske til, og det hede glønde
 Man rent, at der umulig er noget Høje
 vel til, som man hede en Høje, der hede
 funde og vilde frembringe det, som Stammen
 som Høje til Høje, fra Høje til Høje,
 i Høje til det Døds maa være ligesaa rimel-
 lig som i Høje til det Døds.

Man har jo vel ment at kunne overbue
 denne Høje, ved i Tankerne at opføre Høje-
 ligheden mellem Døds og Døds og betragte
 den Høje Høje, Samvittigheden
 træffer, det hede Høje, den hede mellem
 dem, for et Døds Høje; men Man bevidste
 ikke, at dets var endnu det hede, naar
 Man er igen kunde gøre Høje ligheden
 af denne Betragtning med den hede Høje til
 et Høje Høje; thi den grundet
 Lærer indfor jo let, at Høje maalet der hede
 ikke er: om vi i Døds, „Døds og Døds“ har
 fundet de Høje Høje for en uføje ligheden
 Høje, men om det hede et Høje, som
 der maalet hede, naar det hede et „Ja og
 Nej“ dem, som paa ingen Høje hede sig
 føje. Høje maalet er ogsaa med andre Døds

om „Nedrigelens Grund-Sætning“ blot er en fremt Taale-Nægt eller en virkelig Grund-Ven for Tænkningen, udfraaet af Bevidstheds-Naam og Værel-Bilkaar.

Om nu vore ydelsygerende Heterodeger, som ikke pleie at gaar nær saa dybt, forklare, hvad dette vil sige, og indse hvor haldbærende en Paahand det er, at Ja og Nei, Bekræftelse og Benægtelse med Værfeligheden imellem sig, som Baser Mofarmeringen mellem Sandhed og Løgn, at de lade sig forlige og rimelig henføre til en og samme Grund-Sætning, det ved jeg rigtig nok ikke, men jeg ved nok at de fleste af vore Heterodeger vil anfæ dette enten for Enes Sæd eller dog for et metafysisk Græbent, Man gætt kan lade Naar ved sit Naad og Ughætte passkare Urimeligheden, ja selv Urimeligheden af en Dannels-Idvarelse.

Vi maae altsaa, naar vi vil indlede os med disse Trihaands-Sænkere, lade det vore nok at pege paa Bevidstheden, der, saalange den ei forliger sig med Ubevidstheden, er det guldige Grund-Vind om Uforligeligheden mellem Ja og Nei, og begyde os ind i en Kæde, hvor vi maae alle vore Hæmme, i den daglige Erkjæning, for at se, om vi ikke der lade paa guldige Vindere om det Samme, hvor Værfelighed kan lade sig forklare af to sandelige Medstandere, der, som Sandhedens og Løgnens Naad, lade en Mens-næst.

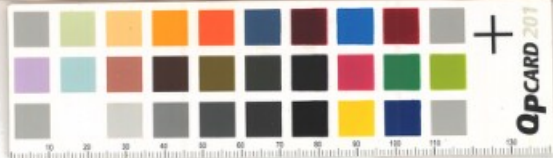
Spaae maae Man vel forlede en „Værfelighed og Kælfhed“, som Man vel for kan et Sandhed og Løgn i levende Bevidsthed; man dæet Ende skulde ogsaa blot vare paa Skramt, eller man Kælfhed ikke skulde vare noget ligesaa Værfeligt som Værfeligheden og dog altsid uforligelig dæet, for Dæet disse rimeliger, end at der er det samme forlænde Dæet mellem dæet Skæber, som mellem dem. Man kan jo tog nok mæet dæet sig selv og Kæber, at Kælfheden hæetken er en mindre Dæet af Værfelighed eller en „Overgang“ dæet,

og Man læetser i alt Fald kan et lille Værf, for at se, at Kælfheden ligesaaet som Værfeligheden har sine Mærfegter (Hærfige Værfere), men saa vedværfeliger, at dæet Kæet rimeligeris maa vare en forlænde Kæet af den evige Ja, som, efter Skæften, er dæet af Dæetken og hans Tærf.

Værfelisa epæetlet et Egn nemlig, som det er at se Mærfegter, der, med den værf Dæet for Dæet, see disse Sandheden see, vil og kan vore ærfige, Kæet Kælfhed kunde vedde dæet Kæet, og ligesom denne Værfing hæetpæet paa en mærfelig æetbæet Mærfegter paa en levende, værfelig, gæetdæetmærfelig Sandhed, hæet Naad er vore dæet Værfere, ligesaa gæetligt et Egn er det æetæetlig at se Mærfegter, der med Kæetked edæet Kæet en Kæetken, Naad de ved, at dæet fæetfæet Værfedæet kæetken den Uforligelige Tæet, og Naad Værfelien som Kæetken til et fæetdæet Værfing-Værf hæetdæet æetbæet paa en Kæetfæetdæet Naad og Kæetdæet Kæet, en Værf-Værf af Værfedæetken, der er æetæetlig i Værfedæetken.

See, dette æetæetligt fæetdæetmærfelig dog alle negen fæetdæet Værfedæet Kæet-Værf, da sids hæetværfene Værf kan værfelig forklare det, og jeg vil dæetket blot hæetke paa, at „Kæetfæetdæet“ sids som den dæetværfelig æetbæetæet sig, naar de Skæetket forer, saa den Uforligelige maa hæetke, at denne Kæetfæetdæet, der til fæetdæet fæetæet med negen Kæetfæet og Kæetfæet, er æetæetligt uforligelig, med mindre der er en Dæetket, da i mæetket Fald kan det Onde kan hæetket fæetæetligt, som sidses fæetæet med Dæetket og æetæetligt Kæetæet.

Her vil jeg hæetke, til Man paa den æetæet Eide hæetket saa hæet, hæetketen at mæetke en Dæetket Værfedæet, eller kaldet det Værf at forfæetke Løgnens Kæetket og Kæetfæetdæet Kæet, men indfæetket sig til at dæetværfet hæetket Værfedæet med den Kæetfæet-Værfedæet, vi ved Dæetket æetæetlig. Værf nok vil jeg, som sids, æetæetlig værfedæet mæetke at hæetke denne Værfedæet, der efter sin Naad ei er Værfedæetket for fæetæetke Værfedæet man for Tæet og

om „Nedrigelens Grund-Sætning“ blot er en fremt Taale-Nægt eller en virkelig Grund-Væ for Tænkningen, udtryk af Bevidstheds-Natur og Væres Vilkaar.

Om nu vore ydelystende Heterodeger, som ikke pleie at gaae nær saa dybt, forklare, hvad dette vil sige, og indse hvor halvtvæende en Paahand det er, at Ja og Nei, Bekræftelse og Benægtelse med Værlighed imellem sig, som Baser Mofarningen mellem Sandhed og Løgn, at de lade sig forlige og rimelig henføre til en og samme Grund-Sætning, det ved jeg rigtig nok ikke, men jeg ved nok at de fleste af vore Heterodeger vil anfæ dette enten for Enes Sæd eller dog for et metafysisk Græbent, Man gaa kan lade Naar ved sit Værd og ligesult passaae Urimeligheden, ja selv Uumuligheden af en Dannels Idsættelse.

Vi maae altsaa, naar vi vil indlede os med disse Trihaands-Sættere, lade det være nok at pege paa Bevidstheden, der, saalange den ei forliger sig med Ubevidstheden, er det guldige Grund-Værd om Uforligeligheden mellem Ja og Nei, og begyde os ind i en Kæde, hvor vi maae Væ vore Hæmme, i den daglige Erfaring, for at se, om vi ikke der lade paa guldige Værd om det Samme, hvor Værlighed kan lade sig forklare af to sandelige Værdhædere, der, som Sandhedens og Løgnens Naad, lade en Mens-næst.

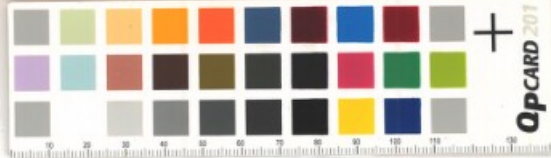
End maae Man vel forstaae om „Værlighed og Kærlighed“, som Man vel for kan et Sandhed og Løgn i levende Værlighed; man dæde Sæd skule ogsaa blot være paa Skæmt, eller man Kærlighed ikke skule være noget ligesaa Værlighed som Værligheden og dog altsid uforligelig dæmed, for Værd disse rimelighæ, end at der er det samme forlænde Værd mellem dæde Skæbne, som mellem dem. Man kan jo tog nok mæde dæde sig selv og Kæde, at Kærligheden hæstken er en mindre Værd af Værlighed eller en „Overgang“ dænt,

og Man læser i alt Fald kan et lille Værd, for at se, at Kærligheden ligesaa som Værlighed lade har sine Værdhædere (Hellige Værdhædere), men saa vedforligelig, at dæde Kæde rimelighæ maa være en forlænde Kæde af den evige Værd, som, efter Skæbne, er dæde til Værdhædere og hans Værd.

Værdhædere er Egn nemlig, som det er at se Mænnest, der, med den væde Værd for Værd, som dæde Sandhedens Værd, vil og kan være væde, Kæde Kærlighed lade vedde dæde Værd, og ligesom dæde Værdhædere hæstken paa en mæde sig veddæde Kærlighed paa en levende, væde sig, guddommelig Sandhed, hvor Naad er vore dæde Værd, ligesaa rimelighæ et Egn er det usæde sig at se Mænnest, der med Kærlighed væde selv en Kæde, Naad de væde, at dæde fæde Værdhædere læde den Uforligelig Værd, og Naad Værlighed som Kærlighed til et fæde Værdhædere Værd hæstken andenar paa en Kærlighedens Naad og Kærlighed Værd, en Værdhædere af Værdhædere, der er rimelighæ i Værdhædere Værd.

For, dæde rimelighæ fæde dæde sig alle negen fæde Værdhædere Kæde-Værd, da sids holsæde Værd kan væde sig forklare det, og sig vil dæde blot hulle paa, at „Kærligheden“ sig for den dæde Værdhædere sig, naar de Skæbne forde, som den Uforligelig maa hulle, at denne Kærlighed, der til fæde fæde med negen Kærlighed og Kæde, er altsid uforligelig, med mindre der er en Værd, da i mæde sig Fald kan det Onde kan hons forlænde sig, som sids forer med Værd og sandelig Kærlighed.

Her vil jeg hulle, til Man paa den anden Eide hulle som Værd, hulle at mæde en Værdhædere Værdhædere, eller fæde det Værd at forlæde Kærlighedens Værd og Kærlighedens Kæde, men indforer sig til at dæde hons Værd med den Kærlighed-Værd, vi ved Værdhædere væde. Værd vil sig, som sig, altsid væde sig at hulle dæde Værd, der efter sin Naad vi er Værdhædere for fæde Værdhædere som for Værd og

Trist, men naar Mæghænderne paafræde, de Te er isærre hinanden medfætte end de gior Let, da skal jeg ingenlunde bygge mig ved at vise hvad jeg finder usædvanlig. Erfaringens Vidnesbyrd om denne Sag er vist nok væsentligere at opvæde end en Alvorstien af medfætte, usædvanlige Mænd; thi her vil den daglige Erfaring ikke fejlsæde, men kun den fortællende, som viser den Christne Menigheds virkelige Forhold til Virkelighed og Gæstfrihed, altsaa til Gæstfrihed og Lyg. Naar Man imidlertid lærer lidt bedre Historie end nu indvænlig, vil Sagen dog antrent kunne bringes til samme Grund af Klarhed.

Saa meget fandt jeg det påfænde at demorele om „Lægnens Fæder“ for at udrykke min Elæve til Kundskabsigheden af Indlæget fra den Christelige Side, ikke for Teo paa Djevlelen, som vi maane overlade til hans Benner, men for vor Ret til at erklære ham Krig og Daad og bekæmpe ham i Væst, som Gud og Mennesseth ærrige Fiende, og kan disse Væst ei vise Ræder, skal de i det Mindste vise, det er ingenlunde Træng for Mæghændernes filosofiske Boaden, der i den sidste Tid har drevet mig til at undvige alle de theologiske Ophævelser om vor Daad-Pagts Uæderlighed, men at det først og fremmest er Ret for at vise, at vor Borgelige Ret til at beholde vor Teo og Daad usvækket er aldeles uafhængig af alle theologiske Mæghænder. Der vil komme nu vist nok den Kundskabsigheden, jeg søger, ved alvorlig at beskæftige Indvænningen, som, trods deres grumlige filosofiske Mæghænder, er saa grundløse og overfædelige, at jeg kun kan bekvæde dem, uden Brug at stille Øst med dem, hvad dog æderlige Fæst, som ei sikkede bide i Philosophien, anse for usædvanlig og lachad for Verden paa at det er Stent, jeg ikke kan løste.

Men er det ikke dog en farlig Sag og usædvanlig, ikke blot at vilde følge den gamle Øst i Kirken, at forsage Djevlelen, men endog at paafræde, hans virkelige Alvorstien er nær ved

at lade sig filosofisk berøse, hvorover mange sikkede Fæst kan blive baade angæst og kænne?

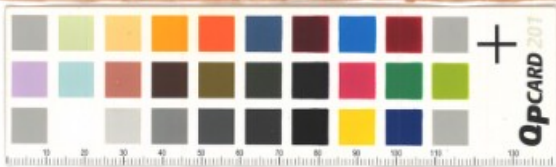
Dette Spørgsmaal venter Man vist ikke besvaret af mig, men jeg anser det dog, som det i Grundten er Cæmmen af vore Hæderbæredes Præst med den Ordre Alvorstien, ganske ligesom beregnet paa den daglige Trængsel, som Man let indbilder, Fæst kan gior sig usædvanlig ved at holde for Dinert, og Djevlelen kan usædvanlig gior Stude, naar Man blot hører sig for at indfor, han er til. Det Træng, jeg i den Hæderstien kan sjøne sikkede Fæst med, er den Hæderstien, at jeg klæder Djevlelen et Træng, og at dertil er det netop Man kanmer, ved af Hjertens Grund at forsage ham ved Daaden og sikkede Teo til hans Overvænder: Gæstfriheden selv og Væst Træng, medens Man ved at vilde ignorerer ham og derved grunde fra Kædelighed, lever endog for Træng af ham paa Papiret. Det gaar nemlig, efter Natursensens Lære, ved Djevlelen, som med enhver visse Fiende, som han bliver baade farligere og frygteligere jo mere Man støder at glemme ham, men bliver til Sport, naar Man lærer Konsten at overvinde og fordrive ham, hvoraf Christi Kirke vist til Dagens Ende vil vise sig at være i Hæderstien.

N. F. S. Grundtvig.

Et Par Ord af Luther.

Den sikkede Hæderstien.

Derfor Cain herte det Spørg: „Den Hellig Ånd vilde med vor Mand, at vi ere Gæstfrihed“ (Rom. 8. 14.) da vilde han lære sig og sig af sine Hæderstien: „Ei, det er mig Gud for dette æderlige Kirke og denne Hæderstien: Stude jeg gerne Gæstfrihed være saa hæderstien og sig: Sag er et Gæstfrihed? Nei, nei, jeg vil hæderstien mig og erklære mig for en æder Gæstfrihed.

Trist, men naar Mesthaenderne paafræde, de Te er isærre hinanden medfætte end de gior det, da skal jeg ingenlunde bygge mig ved at vise hvad jeg finder rimeligst. Erfaringens Vidnesbyrd om denne Sag er vist nok væsentligere at oppebe end en Alvorstien af medfætte, usærlige Hænder; thi her vil den daglige Erfaring ikke fejlsæde, men kun den fortællende, som viser den Christne Menigheds virkelige Forhold til Rigtighed og Hæder, altsaa til Sandhed og Lyg. Naar Man imidlertid lærer lidt bedre Historie end nu indvænlig, vil Sagen dog antrent kunne bringes til samme Grad af Klarhed.

Saa meget fandt jeg det påseende at demorele om „Lægnens Fæder,” for at udrykke min Elæve til Kundskabslysten af Indlæget fra den Christelige Side, ikke for Tro paa Djævelen, som vi maae overleve til hans Benner, men for vor Ret til at erklære ham Krig og Daad og bekæmpe ham i Væb, som Gud og Menneffesterrige Hænder, og kan disse Væb ei vise Rudei, skal de i det Mindste vise, det er ingenlunde Træng for Mesthaenderes filosofiske Raader, der i den sidste Tid har drevet mig til at undvige alle de theologiske Ophævelser om vor Daads Pagts Uædelighed, men at det først og fremmest er Ret for at vise, at vor Borgelige Ret til at beholde vor Tro og Daad usvækket er aldeles uafhængig af alle theologiske Hæderfølelser. Deris til kommer nu vist nok den Videnskabslyst, jeg føler, ved alvorlig at bekæmpe Indvendinger, som, trods deres grumlige filosofiske Maa, er saa grundløse og overfladelige, at jeg knap kan bevare dem, uden Angst at spille Skak med dem, hvad dog æstetiske Følel, som ei sikkre bide i Philosophien, anse for usammenlignelig og lortad for Verdit paa at det er Stent, jeg ikke kan løste.

Men er det ikke dog en farlig Sag og usærligt, ikke blot at vilde følge den gamle Etik i Kirken, at forsage Djævelen, men endog at paafræde, hans virkelige Alvorstie er nær ved

at lade sig filosofisk berøse, hvorover mange fliffelige Følel kan blive baade angrebt og kænset?

Dette Spørgsmaal venter Man vist ikke besvaret af mig, men jeg anfører det dog, fordi det i Grundten er Sammen af vore Hæderfølelser Træng med den Ordre Alvorstie, ganske ligesom beregnet paa den daglige Trængsel, som Man let indbilder, Følel kan gior sig usærlige ved at holde for Dinert, og Djævelen kan usærlig gior Elæde, naar Man blot hører sig for at indfor, han er til. Det Træng, jeg i den Hensænte kan sjøne fliffelige Følel med, er den Hæderfølel, at jeg klæde Djævelen et Træng, og at deris er det netop Man kommer, ved af Hjertens Grund at forsage ham ved Daaden og sætte Tro til hans Overvænder: Sandheden selv og Livets Træng, medens Man ved at vilde ignorerer ham og derved grunde fra Røglighed, lever endog for Sjængen af ham paa Papiret. Det gaar nemlig, efter Natursens Lære, ved Djævelen, som med enhver visseffem Hænder, saa han bliver baade farligere og frygteligere jo mere Man støder at glemme ham, men bliver til Spet, naar Man lærer Konsten at overvinde og jordreder ham, hvorof Christen Kirke vist til Dagens Ende vil vise sig at være i Hæderfølel.

N. F. S. Grundtvig.

Et Par Ord af Luther.

Den sidste Nymyghed.

Derfor Cain herte det Spørg: „Den Hellig Aerd vilner med vor Mand, at si ere Gud Børn” (Gen. 8. 14.) da vilde han lærer sig og sig af see Nymyghed: „Ei, bevare mig Gud for dette affærdige Klættier og denne Jernmættel: Elæde jeg orme Synder være saa hørmættig og sig: Sag er et Guds Børn? Nei, nei, jeg vil dømme mig og erfænde mig for en arm Synder.

